

bărbatul ei. Logodna, căsătoria—toate au trebuit repede, reci și indiferent. O prima-vară fericită n'au avut de loc în iubirea lor. Și în căsătorie au mers de la început indiferenți unul lângă altul. Toate, pe cari un bărbat le cere de la o femeie, și pe cari o femeie le dă bărbatului, aici au fost rece cerute și rece date, numai din datorie, aproape fără pasiune.

Nu, nu! Iubirea cea mare, care subjugă inimile; patima puternică, suprema fericire pămîntească ea n'o gustase.

Ea își lăsă cu tristețe capul pe piept. Ochii ei se fixară în perete, voind par'că să treacă prin el. O roșeața vie îi trecu pe față; trăsăturile își dobîndiră viață; ochii începură să strălucească; din întunericul trecutului se desfacea din ce în ce mai limpede un tablou frumos:

Da, odată totuși, o singură dată, simțise puternică patima, o singură dată a fost sărutată ferbinte. Era într'o caldă noapte de vară. Se întorcea târziu acasă, și din întâmplare singură. El o urmărise și îi vorbise. Ea nu'i răspuse. El se prefăcu disperat, într'un mod așa de comic, că ea pufni de rîs. Aceasta rupse recea între ei. Îndată se născu un dialog vesel între ei. El o conduse pînă la porțița casei. Aci își lua adio și voi să o sărute. Ea se opune, dar numai așa de formă. Privighetoarea cînta așa de dulce, un vînt cald o mîngăia pe față și sus pe cer luna blîndă, tăcută prietenă a amorezaților, își trimitea razele ei aurite peste dinșii. Și ea era așa de tînără și avea sîngele așa de cald! El o ruga cu cuvinte așa de dulci, așa de atrăgătoare; în fine, nu se mai opuse. El o strînse în brațele sale, și două perechi de buze se uniră într'o sărutare lungă, caldă, în iuțea momentul iubirei născute. Apoi el a plecat; nu l'a mai întîlnit de atunci!...

Și această neînsemnată întîlnire din noaptea cea de vară, îi trecu acuma prin minte și prin inimă, după ani de zile, ca cea mai frumoasă întîmplare din viața ei.

Tînără femeie rămase transfigurată, visătoare, cu ochii estatici. Din nou durerea o copleși și cu descurajare se întrebă: unde era el acuma? Ce s'a făcut cu el? Mai trăia? Se însurase poate?

Și poate că în același moment și el sta în fundul unei întunecoase cafenele, bînd și jucînd cărți, pe cînd acasă și nevasta 'i descurajată îl așteaptă!...

N. Galsnic

SCRIITORII MARI STREINI

Telegraful a adus din Paris știrea înfrîntătoare că, în ziua de 9 ale lunii acestea, a încetat din viață marele scriitor francez, *Armand Paul Silvestre*.

Născut la Paris în 1837, tînărul Armand fu destinat carierei militare; eșind din școala politehnică în 1869 nu se dedică armelor ci fu numit inspector al ministerului de fi-

nanțe dovedind în acelaș timp că, pe lângă un bun funcționar, e și un mare scriitor. În 1892 fu numit inspector al Artelor frumoase.

† Armand Silvestre

Primul său debut în literatură fu cu un volum de versuri, 1866, avînd o prefață de George Sand, intitulat *Rimes neuves et vieilles*. Urmează apoi o serie cronologică sub titlu de poezii noi, în șase volume. În acest timp el colaborează la mai multe ziare parisiene, mai cu seamă la *Gil Blas*, unde publică cronică.

Apărură apoi o mulțime de volume ca: *Vie pour rire*, *Le péché d'Eve*, *Au pays du rire*, *Pour les amants* etc., etc., cea mai mare parte din ele scrise într'un stil cam decolat.

Armand Silvestre a scris și mai multe piese teatrale ca: *Sapho*, *Griselidis*, (care a fost premiata de Academia franceză) etc.

Intr'unul din numeroasele viitoare vom publica una din nuvelele sale; pentru astăzi, dăm, în pripă, traducțiunea unei scrisori a sa, ca răspuns în chestia feminismului.

OPINIE ASUPRA FEMEEI

Opinia mea asupra femeii? Credeam că am afirmat-o cu suficiență în operele mele, așa că întrebarea să fie inutilă. Voi răspunde, cu toate acestea, ca să probez încă odată simpatia mea respectuoasă.

Această opinie e mai mult aceea a unui grec, contemporan lui Pericle de cît a unui creștin. Deținătoarea frumuseții în perfecția ei absolută, femeia, nu poate fi pentru oricine care are un sentiment de artă — și ceilalți sunt vite — de cît un obiect de misterioasă și adîncă admirație. În nici un caz, și în afară de ori-ce aspirațiune pasională, cu nu voiți ști a o considera ca o creatură frățească. Ea e, prin esență, pentru a trata pe bărbat ca selay, și numai prin condescendență îl tratează une-orî ca prieten.

Această opinie este, de alt-fel, a lui Manu,

care, cu mult înaintea lui Michelet, a scris: «Nu trebuie a lovi o femeie, nici măcar cu o floare» și care a adăugat: «Pretutindenii unde femeia este onorată, zeitățile sunt mulțumite».

Or, frumosul ne fiind de cît splendoarea binelui, e imposibil ca ea să fie de opotrivă susceptibilă de o frumusețe morală superioară aceleia pe care noi putem atinge. Voiu adăoga că ea nu abuzează, în genere, de acest privilegiu, dar el nu îi aparține mai puțin, și e atît mai rău pentru ea cît și pentru noi.

Femeia e din natură susceptibilă de heroism pe care noi nu l'am ajunge de cît prin voință. Să lăsăm pe Jeana d'Arc la o parte. Ea se apropie așa fel divinității în cît trebuie s'o punem în afară de natura comună.

Nu am de alt-fel trebuință de legendă pentru a susține cele de sus. Am văzut-o. Iată, în timpul ultimului război, o prietenă din copilărie pe atnca D-na Marqiză de Gauville m'a întărit în această părere. Am văzut-o de pe malul râului unde mă pironise consemnul, înaintând călare, pe puntea de la Saint-Cloud, mai departe ca ori-care din oamenii mei, sub ogrindină de gloanțe, și reîntorcându-se cu 20 de găuri în amazona ei, îmbătută de beția pericolului. Mai practică, a arătat, sub zidurile de la St. Denis, un curagiu egal, adunând bolnavii pentru a-i duce la spital, cu mult mai înainte ca focurile să fi încetat, pătrunzând în casele părăsitate unde se puteau ascunde răniții inimiți furioși de răzbunare; — soldat, tot atît de mare ca și sora de caritate, pe rând, când revolverul pus la cingătoare, când bandagiul așezat în mâinele ei aristocratice. Tote acestea durară cît și împresurarea, cu o însuflețire și o neoboseală de risipitor, ca și cum o forță supra omenească era în ea, cu toate rugămintele amicilor, cari nu mai credeau a o vedea revenind.

Credeți că ea a fost decorată?

De fel. Nu trebuie cu toate acestea, sub pretext că femeile sunt sub ordinul sentimentului în care ne mișcăm, să le punem de asupra simplelor acte de dreptate.

Iată, un exemplu trăit, cum se zice astăzi și care justifică cultul ce eu adresez femeii, unei ființe care trebuie să ne întreață, în o-casi, în mărime de suflet, prin aceia că i este permis a ne fi superioară în frumuseța materială. Nu e de o reală armonie corporală ceea-ce nu trebuie a avea o armonie morală, drept corolar. Când aceasta ne apare alt-fel, este că ne înșelăm.

Armand Silvestre

MENAJ „FIN DE SIÈCLE“

Domnul (cu o vestă în mână) Lili, te rog să-mi coși nasturele de la vestă, închipuește-ți s'a rupt descheind-o... cred că ești așa de bună...

Doamna. (enervată), Jorj, lasă-mă te rog în pace, am nevoie de liniște...

Domnul. Coase nasturele și pe urmă poți să scrii, pân' ne'i mai putea!

Doamna (indignată) Domnule! Ia seama

cu cine vorbești, eu nu sunt slujnica nimanui, ne cum a d-tale... Ce crezi că dacă te-ai căsătorit, o să mi calci demnitatea mea, în picioarele-ți de...

Domnul. (întrerupând-o)... în picioarele-mi de?...

Doamna. Ei, iaca, în picioarele-ți de caracatiță.

Domnul. Carnaxi! Frumos compliment pe onoarea mea... Dar, doamnă, găsec că sunteți de o îndrăzneală prea necuvincioasă față de...

Doamna (enervată). Eși domnule, te rog nu mă exaspera... Auzi întrăsneală, eu a-utoarea operilor „*Intre cer și pământ*“, „*Spre Noptun*“, „*Femeia regina cosmosului*“, „*Femeia-înger, bărbatul-maimuță*“, eu premiata Academiei Române, medaliată cu Bene-Merenti cl. I, eu...

Domnul. O știu, sermănuțul de mine, o știu... (ese)

(Peste 5 minute)

Domnul. Mătușică, te rog, dacă ești așa de bună, să-mi fie cu ertăciune... să-mi coși nasturele ăsta... închipuește-ți s'a rupt descheind vesta...

Mătușa. Ah, Jorj, ce caraghios ești, nu vezi că sunt cufundată în afaceri, scriu cronica de mâine, pentru „*Emanciparea femeiei*“. Peste un ceas ese ediția.

Domnul. Dar bine... un nasture...

Mătușa. Dă-l dracului de nasture, măi bine ia ascultă nuvela de eri. A! a fost sublimă... a făcut furori.. crede-mă! (ce-tește cu emfasă) „Era târziu, luna apăruse pe orizon, când în odaeă lui Rafailos dormea un întuneric infernal.

„În timpul acesta soarele apunând arunca razele sale roșiatice asupra odăei, cufundând-o într'o obscuritate plăcută dar teribilă. Rafailos convorbea cu Ralo. Omul acela era singur, îmbrăcat cu un frac de catifea, cu niște pantalonii de aceia-și culoare identică și cu o pălărie ibidem.

Ha! ha! dise Ralo, în limba sanscrită...

Domnul (care-i trece nădușele) Perfect... sublim... superb... supra-natural... dar te rog nasturele...

Mătușa. Du-te naibi burghezoiiule... nu mă asasina te rog, c'apoi (Domnul ese).

(Peste 10 minute)

Domnul. Mari, să-mi coși nasturele ăsta...

Mari. (face gimnastică) Ha! ha! păzea că te lovesc. (face un salt mortal peste capul domnului) Păzea.. hop, hop.

Domnul. (mirat) Dar bine fata mea, o d-soară ca tine să facă salturi mortale ca pe la circuri; aceasta nu e frumos... nu. (întorcându-se) Dar la dracu, cine o să-mi coase nasturele?

Mari. Nasture? *Parol d'honneur* papa, în